

РЕШЕНИЕ

№ 30801

гр. София, 04.08.2026 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, III КАСАЦИОНЕН СЪСТАВ, в публично заседание на 22.05.2026 г. в следния състав:

ПРЕДСЕДАТЕЛ: Десислава Корнезова

ЧЛЕНОВЕ: Боряна Петкова

Полина Величкова

при участието на секретаря Илияна Тодорова и при участието на прокурора Милен Ютеров, като разгледа дело номер **2197** по описа за **2026** година докладвано от съдия Боряна Петкова, и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по реда на чл.208 – чл.228 от Административно-процесуалния кодекс (АПК) във вр. с чл.285 от Закона за изпълнение на наказанията и задържането под стража (ЗИНЗС).

Образувано е

по касационна жалба с вх. №866/13.01.2026г., подадена от адв. С. И., като пълномощник на Б. И. П., подсъдим, с взета мярка за неотклонение „задържане под стража“ в затвора в [населено място]

и

по касационна жалба с вх. №1299/15.01.2026г., подадена от юрск. М. В., като пълномощник на ГЛАВНА ДИРЕКЦИЯ „ИЗПЪЛНЕНИЕ НА НАКАЗАНИЯТА“ при Министерството на правосъдието (МП), представлявана от директора, и двете срещу РЕШЕНИЕ №43387/30.12.2025г. по адм. дело №6176/2025г. на Административен съд София - град (АССГ), 12^{-ти} състав.

Касаторът Б. П. претендира за неправилност на обжалвания съдебен акт, В ЧАСТТА с която е отхвърлен искът му за обезщетение за неимуществени вреди за сумата над 24 000 (двадесет и четири хиляди) лева до пълния предявен размер от 360 000 (триста и шестдесет хиляди) лева, като постановен при допуснати нарушения на съдопроизводствените правила и в противоречие с материалния закон. Поддържа, че при определяне размера на обезщетението първостепенният съд не е взел предвид в достатъчна степен тежестта на заболяването глаукома, риска от необратима загуба на зрение, данните за вътречно налягане от 65 mmHg, напредналото увреждане на

зрителния нерв, продължителността на периода в който не са му били предоставяни предписаните медикаменти, наложената от Европейския съд по правата на човека (ЕСПЧ) привременна мярка и практиката на ЕСПЧ по сходни случаи. Смята, че съдът неправилно е използвал като сравнителен ориентир делото *S. v. B.*, вместо сходни казуси за липса на адекватно лечение при тежки хронични заболявания като *„K. Testa v. C.“* и *„V. B. v. U.“*. Изтъква, че по делото *„K. Testa v. C.“* ЕСПЧ е приел за ирелевантен довода за многократни посещения при затворнически лекар, когато тези посещения не са осигурили грижите, необходими за конкретното заболяване, а по казуса *„V. B. v. U.“* ЕСПЧ е присъдил обезщетение в размер на 10 000 (десет хиляди) евро при кратък период на неадекватно лечение на диабет.

В отговор на касационната жалба на ГДИН излага доводи, че предмет на нарушението не е липсата на медицински прегледи, а непредоставяне на предписана всекидневна терапия, без която заболяването прогресира. Релевира доводи, че привременна мярка по правило 39 от Правилника на ЕСПЧ се постановява само при изключителни обстоятелства и непосредствен риск от непоправима вреда, като в случая ЕСПЧ е указал на българското правителство да му предостави предписаните капки за лечение на глаукома за целия срок на задържането.

В допълнително представени по делото писмени бележки по същество на спора (вх. №17832/22.05.2026г.) е обърнато внимание, че след постановяване от ЕСПЧ на първата привременна мярка, на 07.05.2026г. е било подадено ново искане по което ЕСПЧ отново е указал на българското правителство да осигури на П. незабавно и непрекъснато предписаните капки за глаукома *„without any interruptions that could leave him without the requisite daily dose“* - без прекъсвания, които биха го оставили без необходимата дневна доза. Посочено е, че този последващ факт не разширява предмета на обезщетяване извън исковия период, но е относим към преценката за естеството на риска и необходимостта терапията да бъде непрекъсната.

Лично и чрез процесуалния си представител адв. С. И. моли съда да отмени, в оспорваната му част Решение №43387/30.12.2025г. и по същество на спора да осъди ответника да му заплати обезщетение за претърпените неимуществени вреди, в пълния предявен размер, заедно със законна лихва, смятано от датата на завеждане на исковата молба до окончателното ѝ изплащане. Претендира, на основание чл.38, ал.1, т.2 и т.3 от Закона за адвокатурата (ЗА) на процесуалния представител да бъдат присъдени разноски по водене на делото, съгласно представения списък.

Доводи за неправилност на съдебния акт, в оспорваната му част за присъдения размер на обезщетение за неимуществени вреди, както и за неоснователност на жалбата на ГДИН, излага в представени писмени бележки по същество на спора.

Касаторът ГЛАВНА ДИРЕКЦИЯ „ИЗПЪЛНЕНИЕ НА НАКАЗАНИЯТА“, представлявана от директора, претендира за неправилност на обжалвания съдебен акт, в осъдителната му част на присъденото обезщетение в размер на 24 000 лева за неимуществени вреди, претърпени от Б. И. П. от нарушение на чл.3 ЗИНЗС, заедно със законната лихва върху тази сума, смятано от 13.06.2025г. Поддържа, че по делото не е било доказано незаконосъобразно бездействие на специализираните органи по изпълнение на наказанията, тъй като ищецът е бил многократно преглеждан и извеждан за медицински консултации, а освен това заболяването му е съществувало преди задържането. Смята, че не може да се приеме липса на медицинско обслужване при наличие на медицински прегледи и болнично лечение на П.. Твърди, че още при първоначалния преглед ищецът е съобщил, че страда от глаукома от 2018г., че е провеждал собствена терапия, осигурявана от близките му, и че всеки месец посещавал медицинския център за изписване на медикаменти. Изтъква, че до 31.08.2023г. ищецът редовно е посещавал спортна зала, което според него сочело на добро общо здравословно състояние. Оспорва и наличието на причинна връзка между поведението на администрацията и твърдените вреди. Претендира също, че евентуално

търпените от ищеца страдания са последица от предшестващо заболяване, а не от действия или бездействия на служителите на ГДИН. Прави възражение, че съдът е кредитирал част от медицинските документи, но не е възприел данните, че П. самоволно не е поставял медикаментите. Оспорва и размера на присъденото обезщетение, като смята същото за прекомерно и несъответстващо на критерия за справедливост по чл.52 от Закона за задълженията и договорите (ЗЗД).

Оспорва касационната жалба на Б. П. като неоснователна. В отговор от 03.02.2026г. и чрез процесуалния си представител юрк. Е. Д. моли съда да отмени Решение №43387/30.12.2025г. в осъдителната му част и по същество на спора да отхвърли предявения иск за неимуществени вреди. Претендира да му бъдат присъдени разноски за юрисконсултско възнаграждение.

ПРОКУРАТУРАТА на РБългария, представлявана от прокурор Милен Ютеров от Софийска градска прокуратура дава мотивирано заключение за основателност на касационната жалба на Б. И. П. и моли съда да я уважи и да му присъди обезщетение за претърпени неимуществени вреди в пълния предявен размер и съответно да отхвърли като неоснователна касационната жалба на ГДИН.

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД С. - град, като взе предвид наведените касационни доводи, извърши проверка на обжалваното съдебно Решение съобразно чл.218, ал.2 АПК и след като прецени събраните доказателства, приема от правна страна следното:

Касационните жалби са подадени в срока по чл.211, ал.1 АПК и са ПРОЦЕСУАЛНО ДОПУСТИМИ като подадени от надлежни страни, за които в съответните обжалвани части съдебното решение е неблагоприятно.

I. Предмет на първоинстанционното производство и съдържание на обжалваното решение. Производството по адм. дело №6176/2025г. е било образувано по подадена от Б. И. П. искова молба с правно основание чл.284, ал.1 ЗИНЗС. Ищецът е поискал от съда да осъди ответника – ГДИН, да му заплати обезщетение в размер на 360 000 (триста и шестдесет хиляди) лева за неимуществени вреди, претърпени от нарушения по чл.3, ал.2 ЗИНЗС във вр. с чл.3 от Европейската конвенция за правата на човека (ЕКПЧ). В исковата молба са изложени следните твърдения: От м. декември 2022г. Б. П. е задържан под стража и през процесния период е бил настанен в места за лишаване от свобода към ГДИН, поради което е бил поставен в зависимост от администрацията за получаване на необходимото медицинско обслужване. П. страда от глаукома - тежко хронично и прогресиращо заболяване, което изисква постоянна и непрекъсната медикаментозна терапия с капки за контрол на вътреочното налягане, а липсата на лечение може да доведе до частична или пълна загуба на зрението. Заболяването му е било известно на затворническата администрация, като на 28.03.2023г. лекар - офталмолог е констатирал състоянието и е предписал медикаментозна терапия. Въпреки поставената диагноза и предписаните лекарства, в продължителни периоди от време ГДИН не е осигурявала изписаните антиглаукомни медикаменти или ги е осигурявала частично и с прекъсвания. Това бездействие довело П. до физически страдания - силно главоболие, безсъние и болки, както и до психически страдания - страх от ослепяване, чувство на безпомощност, унижение, уязвимост, потиснатост и непрестанна тревога. Според съдебно-медицинска експертиза от 26.02.2024г. при П. е била измерена стойност на вътреочно налягане 65 mmHg, при граници на нормалното вътреочно налягане 10-20 mmHg, което според заключението може в много кратък срок да доведе до пълна загуба на зрението. Поради липсата на адекватно лечение П. е сезирал АССГ по реда на чл.276 ЗИНЗС. С Разпореждане №3356/31.01.2025г. по адм. дело №450/2025г. решаващият състав е

задължил началника на затвора - С. да осигури на Б. П. предписаните медикаменти за лечение на глаукома. Ищецът смята, че този съдебен акт установява незаконосъобразното бездействие на администрацията и следва да бъде съобразен в производството по чл.284 ЗИНЗС. След постановяване на разпореждането, лечението не е било осигурено своевременно и непрекъснато, поради което П. сезирал ЕСПЧ. С решение от 30.05.2025г. по жалба „П. с/у България“ №14359/25 ЕСПЧ е указал на българското правителство по правило 39 от Правилника на Съда да предостави на жалбоподателя предписаните капки за лечение на глаукома за целия срок на задържането му.

С обжалвания съдебен акт по адм. дело №6176/2025г. първостепенният съд е уважил частично предявения иск за неимуществени вреди и е ОСЪДИЛ ГДИН да заплати на Б. И. П. сумата 24 000 (двадесет и четири хиляди) лева, на основание чл.284, ал.1 ЗИНЗС, за претърпени от ищеца неимуществени вреди в периода 28.03.2023г. до 16.10.2023г. и от 09.08.2024г. до 06.06.2025г., за допуснато нарушение на чл.3 ЗИНЗС – лишаване от медицинско обслужване поради непредоставяне на предписани лекарства на П. за лечение на заболяването му глаукома, ведно със законната лихва върху размера на обезщетението, смятано от 13.06.2025г. и до окончателното му плащане и е ОТХВЪРЛИЛ иска в останалата му част до пълния предявен размер от 360 000 лева и за останалата част от исковия период от 17.10.2023г. до 08.08.2024г., включително и от 07.06.2025г. до 13.06.2025г.

Решаващият състав е обосновал извод, че в изрично посочените периоди ответникът е извършил нарушение на чл.3 ЗИНЗС, изразяващо се в лишаване от медицинско обслужване чрез непредоставяне на предписаните лекарства. За времето от 17.10.2023г. до 08.08.2024г. съдът е приел, че ищецът е бил хоспитализиран в Специализираната болница за активно лечение на лишените от свобода (СБАЛЛС) и е получавал медицински грижи, поради което не е доказано нарушение. За периода 07.06.2025г. - 13.06.2025г. съдът е приел, че на 06.06.2025г. предписаните медикаменти са били предоставени и липсват доказателства за продължаващо неизпълнение. Според мотивите на съдебния акт поставянето на ищеца в условия на непредоставяне на предписаното лечение при прогресиращо очно заболяване с риск от загуба на зрението представлява нечовешко и унизително отношение по смисъла на чл.3 ЗИНЗС. Съдът е приложил презумпцията по чл.284, ал.5 ЗИНЗС за настъпване на неимуществени вреди при установено нарушение, като е приел, че ответникът не е оборил тази презумпция. При определяне на размера съдът е съобразил продължителността на нарушението, здравословното състояние на ищеца, риска за зрението му, интензитета на преживените страх и безпомощност, както и практиката на ЕСПЧ, включително решение от 08.01.2009г. по жалба „Ш. с/у България“ №[37449/02](#) ЕСПЧ.

Съдебното решение следва да съдържа становищата на страните, фактите по делото и правните изводи на съда, като актовете на правораздаването се мотивират съгласно чл.121, ал.4 от Конституцията на РБългария (КРБ) и чл.172а, ал.2 АПК. Конституционното изискване за мотивиране на съдебните актове е елемент от правото на защита и от дължимия съдебен контрол, като в мотивите следва да бъде даден отговор на важните и съществени въпроси, поставени за решаване по делото, да бъдат посочени приетите за установени факти, доказателствата, въз основа на които съдът ги приема, и правните изводи, които следват от тях. Настоящият състав приема, че обжалваното решение не страда от порок на мотивите, който да налага неговата отмяна или връщане на делото за ново разглеждане. Първоинстанционният съд е изложил релевантната фактическа обстановка, обсъдил е медицинските документи, доводите относно привременната мярка на ЕСПЧ, периода на болничния престой, възраженията на ГДИН за липса на бездействие и доводите на ищеца относно тежестта на заболяването глаукома. Изложени са и съображения относно периода, за който съдът приема наличие на нарушение, както и относно

периода за който такова нарушение не е доказано.

Касационната инстанция преценява правилността на съдебния акт въз основа на установените от първостепенния съд факти, доколкото не са налице съществени процесуални нарушения при тяхното установяване (чл.220 АПК). В случая такива нарушения не се установяват. Доказателствата са обсъдени в тяхната относимост към спорния предмет, а изводите на първата инстанция са мотивирани, логически последователни и позволяват извършването на касационна проверка. Когато първоинстанционният съд е събрал и коментирал относимите доказателства, обсъдил е релевантните факти и е извел обосновани правни изводи, касационната инстанция може да възприеме мотивите му, без да ги преповтаря дословно (вж. Решение №4174/20.04.2023 г. по адм.д. №7523/2022г., VI отд. на ВАС).

II. По основанията на отговорността

Правилен е изводът на първоинстанционния съд, че по отношение на Б. И. П. е налице нарушение на чл.3 ЗИНЗС, изразяващо се в лишаване от медицинско обслужване чрез непредоставяне на предписани медикаменти за лечение на заболяването глаукома през периодите 28.03.2023г. – 16.10.2023г. и 09.08.2024г. – 06.06.2025г.

Съгласно чл.3, ал.1 ЗИНЗС осъдените и задържаните под стража не могат да бъдат подлагани на изтезания, жестоко, нечовешко или унижително отношение. По силата на чл.3, ал.2 ЗИНЗС за нарушение се смята и поставянето им в неблагоприятни условия, включително липса на медицинско обслужване, както и други подобни действия, бездействия или обстоятелства, които уронват човешкото достойнство или пораждат чувство на страх, незащитеност или малоценност.

Съгласно чл.284, ал.1 ЗИНЗС държавата отговаря за вредите, причинени на лишени от свобода и задържани под стража от специализираните органи по изпълнение на наказанията в резултат на нарушения на чл.3 ЗИНЗС. При установено нарушение настъпването на неимуществените вреди се предполага до доказване на противното съгласно чл.284, ал.5 ЗИНЗС.

В конкретния случай заболяването на ищеца е било известно на администрацията. От събраните по делото медицински документи е видно, че П. страда от глаукома, която изисква продължителна медикаментозна терапия. В съдебно-медицинската експертиза от 26.02.2024г., цитирана в касационната жалба, е посочено, че при ищеца са измерени стойности на вътреочно налягане 65 mmHg, като такива стойности могат в много кратък срок да доведат до пълна загуба на зрението. От медицинския документ от ИСУЛ е видно, че е необходима терапия с капки без прекъсване, а увредата на зрителния нерв на двете очи е в много напреднал стадий.

Неоснователно е възражението на ГДИН, че наличието на многократни медицински прегледи изключва нарушение на чл.3 ЗИНЗС. Предмет на спора не е дали ищецът изобщо е бил преглеждан от медицински лица, а дали след поставена диагноза и предписана терапия администрацията е осигурила предписаните медикаменти. Диагностиката и извеждането на прегледи не заместват фактическото предоставяне на лекарствата, когато именно тяхното непредоставяне е твърдяното нарушение.

Неоснователно е и възражението, че заболяването е предхождало задържането. Държавата не отговаря за възникването на глаукомата, а за неизпълнение на задължението да осигури необходимото медицинско обслужване на лице, което поради задържането си е поставено в зависимост от администрацията за достъп до предписаните лекарства.

Правилно първоинстанционният съд е отчетл значението на Разпореждане №3356/31.01.2025г. по адм. дело №450/2025г. на АССГ, с което началникът на затвора – С. е задължен да осигури на ищеца предписаните медикаменти за лечение на глаукома. Този съдебен акт не определя размера на обезщетението, но е относим към

установяването на дължимото поведение на администрацията и към констатацията, че към релевантен момент предписаните медикаменти не са били осигурени.

С оглед правилото на чл.284, ал.3 ЗИНЗС и на общите принципи на административния процес, при спор относно условията в местата за лишаване от свобода основната доказателствена тежест относно изпълнението на дължимите действия е върху специализираните органи по изпълнение на наказанията. Съдът има задължение да съдейства за изясняване на фактите и може да събира доказателства, когато това е необходимо за правилното решаване на спора (чл.171 АПК). В случая ответникът не е доказал редовно, непрекъснато и пълно изпълнение на задължението за осигуряване на предписаните лекарства през двата периода за които искът е уважен.

Неоснователен е и доводът на ГДИН, че не е налице „медицинска спешност“. При хронично прогресиращо заболяване като глаукомата релевантният въпрос не е дали всеки отделен ден е настъпило спешно състояние, а дали е била осигурена предписаната терапия, необходима за предотвратяване на прогресията на заболяването и на риска от необратима загуба на зрение.

Представената в касационното производство последваща привременна мярка на ЕСПЧ от 07.05.2026г. не разширява предмета на обезщетяване извън исковия период, но потвърждава значението на непрекъснатостта на терапията. Тя обаче не променя изводите относно размера на обезщетението, доколкото е последващ факт и не установява самостоятелно нови вреди в рамките на процесния период.

По тези съображения първоинстанционното решение следва да бъде оставено в сила в частта, с която е прието наличие на нарушение на чл.3 ЗИНЗС и основание за ангажиране на отговорността на държавата.

III. По възраженията относно отделните периоди

Първоинстанционният съд е приел, че нарушение е доказано за периодите 28.03.2023г. – 16.10.2023г. и 09.08.2024г. – 06.06.2025г., като е изключил периода 17.10.2023г. – 08.08.2024г. през който ищецът е бил хоспитализиран в СБАЛЛС, както и периода 07.06.2025г. – 13.06.2025г., след предоставяне на медикаментите на 06.06.2025г.

Касационният състав споделя този извод.

Неоснователно е възражението на ищеца, че периодът на хоспитализация следва да бъде включен в периода на нарушението само поради това, че в епикризата не са изброени конкретни антиглаукомни медикаменти в частта „Проведено лечение“. Епикризата съдържа отбелязване, че ищецът е бил извеждан многократно на офталмолог, диагнозата е потвърдена и изписаното лечение е провеждано. В касационното производство не е представено специално медицинско заключение, което да опровергава този извод. Приложените общи лекарствени листовки не могат да заместят медицинска експертиза относно реално проведената терапия по време на болничния престой.

При така установеното не може да се приеме, че през периода 17.10.2023г. – 08.08.2024г. е доказано лишаване от медицинско обслужване. През този период ищецът е бил в лечебно заведение към системата на местата за лишаване от свобода, под лекарско наблюдение, извеждан е за офталмологични консултации и е провеждано лечение. Следователно първата инстанция правилно е отхвърлила иска за този период.

Неоснователно е и възражението относно периода след 06.06.2025г. От доказателствата по делото е видно, че на тази дата на ищеца са предоставени медикаменти. Не са

установени конкретни данни, че предоставеното количество е било недостатъчно до 13.06.2025г. или че след 06.06.2025г. е налице ново прекъсване на терапията в рамките на процесния период. Твърдението за всекидневен характер на терапията е принципно вярно, но само по себе си не доказва, че след 06.06.2025г. предоставените медикаменти са били недостатъчни или че администрацията е продължила да бездейства.

Възражението на ищеца относно амбулаторния лист от 24.10.2024г., в който е отразено, че по данни на придружаващите лица той „самоволно не поставя“ капки, също не обуславя различен краен извод. Дори този запис да не бъде кредитиран като доказателство за отказ от лечение, първоинстанционният съд е уважил иска именно за втория период, като е приел, че ГДИН не е доказала редовно осигуряване на терапията. Следователно евентуалната спорност на този запис не е обусловила отхвърляне на иска за релевантния период и не представлява съществено процесуално нарушение.

IV. По размера на обезщетението

Неоснователни са оплакванията и на двамата касатори относно размера на присъденото обезщетение.

Размерът на обезщетението за неимуществени вреди се определя по правилото на чл.52 ЗЗД, приложимо субсидиарно при отговорността по чл.284, ал.1 ЗИНЗС, доколкото специалният закон не съдържа самостоятелен критерий за паричната оценка на неимуществените вреди.

Съгласно задължителните разяснения, дадени в т.ІІ от Постановление №4/23.12.1968г. на Пленума на Върховния съд (ВС), понятието „справедливост“ по смисъла на чл.52 ЗЗД не е абстрактно понятие, а е свързано с преценката на конкретни, обективно съществуващи обстоятелства. При определяне на обезщетението съдът следва да съобрази характера на увреждането, начина и обстоятелствата на причиняването му, допълнителното влошаване на състоянието, преживените болки и страдания, продължителността и интензитета им, възрастта и личното положение на увредения, както и всички други данни, които индивидуализират вредата.

В същия смисъл е и последователната тълкувателна практика на Върховния касационен съд (ВКС) по приложението на чл.52 ЗЗД, в която се приема, че справедливостта е обективен критерий и изисква съразмерност между конкретно установените вреди и присъжданата парична компенсация (така Тълкувателно решение (ТР) №1/21.06.2018г. по тълк. дело №1/2016г. на ОСНГТК на ВКС). Обезщетението не следва да бъде нито символично, нито да води до неоснователно обогатяване, а трябва да представлява разумен паричен еквивалент на действително установените неимуществени вреди.

При исковете по чл.284 ЗИНЗС тази преценка следва да бъде извършена и през правилото на чл.284, ал.2 ЗИНЗС според което, съдът взема предвид кумулативното въздействие върху лицето на условията, в които е поставено, продължителността им, както и всички други обстоятелства от значение за правилното решаване на спора. Презумпцията по чл.284, ал.5 ЗИНЗС освобождава ищеца от главно доказване на настъпването на неимуществените вреди при установено нарушение на чл.3 ЗИНЗС, но не освобождава съда от задължението да индивидуализира размера на обезщетението съобразно конкретиката на делото.

В случая първоинстанционният съд е съобразил релевантните критерии по чл.52 ЗЗД. Отчетени са характерът на нарушението, неговата продължителност, медицинският риск, данните за заболяването глаукома, стойностите на вътреочно налягане, страхът от

загуба на зрение, физическите болки и психическите страдания, както и обстоятелството, че ищецът като задържано лице е бил поставен в зависимост от администрацията за достъп до предписаните медикаменти. Процесното нарушение не е обичайно битово нарушение в място за лишаване от свобода. То се отнася до непредоставяне на предписана медикаментозна терапия при хронично прогресиращо очно заболяване, което при липса на лечение създава риск от необратимо увреждане на зрението. Този характер на нарушението правилно е обосновал присъждане на обезщетение, значително по-високо от обичайните размери при неблагоприятни битови условия в местата за лишаване от свобода. Същевременно правилно първоинстанционният съд е отчел и обстоятелствата, които ограничават размера на дължимото обезщетение. По делото не е доказана пълна загуба на зрението, тотална слепота или окончателно необратимо лишаване от зрение на двете очи. От медицинските документи е видно, че при правилно приложение предписаните капки имат ефект, а оперативно лечение се препоръчва при липса на такъв ефект. Освен това първата инстанция е изключила периода на хоспитализация в СБАЛПС, през който е приела, че ищецът е бил под медицинско наблюдение и е получавал лечение, както и периода след предоставяне на медикаментите на 06.06.2025 г.

Неоснователно е възражението на ГДИН, че обезщетението е прекомерно. Присъдената сума от 24 000 лева за приблизително 505 дни (16 месеца и половина) нарушение възлиза на около 47–48 лева дневно, или около 1 500 (хиляда и петстотин) лева месечно. Този размер е значително над обичайните обезщетения при стандартни битови нарушения, но това е оправдано от медицинския характер на нарушението и от риска за зрението на ищеца. Следователно сумата не е прекомерна и не води до неоснователно обогатяване.

Неоснователно е и възражението на ГДИН, че определеният размер на обезщетението се равнява на 89.55 лева дневно. Това възражение се основава на неправилно изчисление на броя на дните в които е установено извършването на нарушението. Периодите, за които първата инстанция е приела нарушение, са от 28.03.2023г. до 16.10.2023г. и от 09.08.2024г. до 06.06.2025г. - т.е. общо 505 дни, а не 268 дни.

Неоснователни са и доводите на ищеца за присъждане на обезщетение в пълния предявен размер от 360 000 лева. Този размер не съответства на доказаните по делото последици. Макар нарушението да е сериозно и да засяга здравето на задържано лице, по делото не е установено настъпване на най-тежката твърдяна последица - пълна и необратима загуба на зрението. Не е доказано и че през целия претендиран период ищецът е бил изцяло лишен от медицинско наблюдение или че администрацията е бездействала през всички дни от исковия период.

Посочената от ищеца практика на ЕСПЧ по делата „K. Testa v. C.“ и „V. B. v. U.“ е относима като общ стандарт за задържанието на държавата да осигури адекватна медицинска грижа на задържаните лица, но не може да бъде приложена механично при определяне на размера. Различни са заболяванията, конкретните медицински последици, продължителността на нарушението, съпътстващите условия на задържане, доказателствената основа и националният икономически контекст. Справедливото обезщетение по чл.52 ЗЗД не се определя чрез аритметично умножаване на дневни ставки, изведени от отделни решения на ЕСПЧ, а чрез конкретна оценка на всички установени факти по делото.

Решенията на ЕСПЧ по жалби „Н. и други с/у България“ №36925/10, №21487/12,

72893/12, 73196/12, 9717/13, както и по жалби „А. и А. с/у България №65540/16 и №22368/17 изискват националното обезщетение да не бъде неразумно ниско в сравнение със справедливото обезщетение, присъждано от ЕСПЧ в сходни казуси. В конкретния случай присъдената сума от 24 000 лева не е символична и не е необосновано ниска. Напротив, тя съществено надхвърля размерите, които обичайно се присъждат при битови нарушения в местата за лишаване от свобода, именно защото първата инстанция е отчела по-високия интензитет на вредите при липса на терапия за прогресиращо очно заболяване.

Позоваването на делото „Ш. с/у България“ също не обуславя извод за неправилност на първоинстанционното решение. Първата инстанция не е приравнила фактически настоящия спор към това дело, а го е използвала като ориентир за медицински аспект на нарушение по чл.3 ЕКПЧ. Настоящият случай е с по-висок интензитет, което е отчетено чрез значително по-висок размер на присъденото обезщетение.

Неоснователно е и сравнението с граждански дела за незаконно обвинение, пътнотранспортни произшествия или други деликти. Тези производства са по различен фактически и правен състав, с различни критерии за причинност, продължителност, обществено отражение и доказателствена основа. Те могат да служат само като общ ориентир срещу присъждане на символични обезщетения, но не и като пряка база за определяне на размера по чл.284 ЗИНЗС.

При съвкупната оценка на всички релевантни обстоятелства - продължителност на нарушението, риск за зрението, физически и психически страдания, зависимост на задържаното лице от администрацията, липса на доказана пълна слепота, изключване на периода на хоспитализация и на периода след предоставяне на медикаментите, следва че присъденото обезщетение от 24 000 лева съответства на критерия за справедливост по чл.52 ЗЗД.

Предвид гореизложеното, настоящият състав приема, че решението на първата инстанция не страда от такава липса на мотиви, която да налага отмяна или изменение на съдебния акт. Първоинстанционният съд е изложил фактите, обсъдил е медицинските документи, разпореждането по чл.276 ЗИНЗС, доводите относно привременната мярка на ЕСПЧ, периода на болничния престой, възраженията на ГДИН за липса на бездействие и доводите на ищеца относно тежестта на заболяването. Мотивите относно размера на обезщетението съдържат достатъчно конкретни критерии, за да позволят касационна проверка за съответствие с чл.52 ЗЗД и чл.284 ЗИНЗС. Обстоятелството, че съдът не е възприел предложения от ищеца сравнителен подход към практиката на ЕСПЧ, не представлява липса на мотиви, а израз на правораздавателна преценка по същество.

V. По разноските

Не са налице основания за изменение на първоинстанционното решение в частта за разноските. Присъденото на адв. С. И. възнаграждение в размер на 2 600 (две хиляди и шестстотин) лева е съобразено с уважената част от иска, с правната и фактическата сложност на делото и с извършената процесуална дейност.

Искането на ГДИН за присъждане на юрисконсултско възнаграждение е неоснователно. Производството е по иск с правно основание чл.284 ЗИНЗС, а специалната разпоредба на чл.286 ЗИНЗС урежда разноските в тези производства и не предвижда присъждане на юрисконсултско възнаграждение в полза на ответника при частично или пълно

отхвърляне на иска.

Предвид това, както и с оглед неоснователността и на двете касационни жалби, решението на първоинстанционния съд следва да бъде оставено в сила изцяло в обжалваните му части.

Така мотивиран и на основание чл.221, ал.2 АПК във вр. с чл.285, ал.1 ЗИНЗС, Административен съд София - град, III^{-ти} Касационен състав,

РЕШИ

ОСТАВЯ В СИЛА РЕШЕНИЕ №43387/30.12.2025г. по адм. дело №6176/2025г. на Административен съд София - град.

Решението е окончателно и не подлежи на обжалване или протест.

ПРЕДСЕДАТЕЛ:

ЧЛЕНОВЕ: 1.

2.